

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

Кафедра ЕКОНОМІКИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Міжнародний
менеджмент**

для здобувачів:

рівень вищої освіти – другий (магістерський)

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація»

**спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини
(за спеціалізаціями)»**

спеціалізація С1.01 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка»

КИЇВ – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

Кафедра ЕКОНОМІКИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «*Міжнародний менеджмент*»

для здобувачів:

рівень вищої освіти – другий (магістерський)

галузь знань С «*Соціальні науки, журналістика та інформація*»

спеціальність С1 «*Економіка та міжнародні економічні відносини*»

(за спеціалізаціями)»

спеціалізація С1. 01 «*Економіка*»

освітньо-професійна програма «*Міжнародна економіка*»

спеціалізація С1. 01 «*Економіка*»

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Науково-методичної ради
Національного транспортного університету

Протокол № 31 від «10» квітня 2025 р.

Перший проректор, професор

_____ Олександр МЕЛЬНИЧЕНКО

КИЇВ – 2025

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Міжнародний менеджмент» для здобувачів: рівень вищої освіти – другий (магістерський), галузь знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація», спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація С1. 01 «Економіка», освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка» / Розробники: Н.М. Бондар, В.В. Бойко, Г.Г. Гайдай, Н.М. Левчук, О.К. Кривенко – К.: НТУ, 2025. – 55с

Розробники:

доктор економічних наук, професор кафедри «Економіка» НТУ, Наталія БОНДАР;

кандидат економічних наук, професор кафедри «Економіка» НТУ, Вікторія БОЙКО;

кандидат економічних наук, доцент кафедри «Економіка» НТУ, Ганна ГАЙДАЙ;

кандидат економічних наук, доцент кафедри «Економіка» НТУ, Наталія ЛЕВЧУК;

старший викладач кафедри «Економіка» НТУ, Олена КРИВЕНКО;

Рекомендовано Методичною комісією факультету ЕКОНОМІКА ТА ПРАВО

протокол № 7 від «25» березня 2025 року

Голова Методичної комісії факультету _____ Наталія ГОРІДЬКО

© Наталія БОНДАР, 2025 р.

© Вікторія БОЙКО, 2025 р.

© Ганна ГАЙДАЙ, 2025 р.

© Наталія ЛЕВЧУК, 2025 р.

© Олена КРИВЕНКО, 2025 р.

© Національний транспортний університет, 2025р

ЗМІСТ

1. Мета та завдання вивчення дисципліни.....	<u>5</u>
2. Практичні заняття з дисципліни «Міжнародний менеджмент».....	<u>7</u>
2.1. Завдання на практичне заняття за темою 1. «Сутність міжнародного бізнесу та міжнародного менеджменту».....	<u>7</u>
2.2. Завдання на практичне заняття за темою 2. «Система міжнародного менеджменту і його середовище».....	<u>8</u>
2.3. Завдання на практичне заняття за темою 3. «Досвід організації менеджменту в різних країнах»	<u>11</u>
2.4. Завдання на практичне заняття за темою 4. «Стратегія і планування в системі міжнародного менеджменту»	<u>11</u>
2.5. Завдання на практичне заняття за темою 5. «Організація міжнародних ділових операцій».....	<u>12</u>
2.6. Завдання на практичне заняття за темою 6. «Прийняття управлінських рішень у міжнародних корпораціях».....	<u>12</u>
2.7. Завдання на практичне заняття за темою 7. «Управління людськими ресурсами в міжнародних корпораціях».....	<u>13</u>
2.8. Завдання на практичне заняття за темою 8. «Комунікації в міжнародному бізнесі»	<u>13</u>
2.9. Завдання на практичне заняття за темою 9. «Керівництво багатонаціональними корпораціями».....	<u>13</u>
2.10. Завдання на практичне заняття за темою 10. «Контроль і звітність міжнародних корпорацій»	<u>14</u>
2.11. Завдання на практичне заняття за темою 11. "Технологічна політика міжнародних корпорацій".....	<u>14</u>
2.12. Завдання на практичне заняття за темою 12. "Міжнародний фінансовий менеджмент. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі"	<u>15</u>
2.13. Завдання на практичне заняття за темою 13. "Етика і соціальна відповідальність міжнародного менеджменту"	<u>15</u>
3. Самостійна робота студентів по темах дисципліни «Міжнародний менеджмент».....	<u>16</u>
4. Перелік рекомендованих джерел	<u>52</u>

1. Мета та завдання вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародний менеджмент» є формування у студентів системи теоретичних знань і практичних навичок з ефективного управління та забезпечення конкурентоспроможності міжнародного бізнесу в сучасних умовах господарювання.

Завданнями вивчення дисципліни «Міжнародний менеджмент» є:

- отримати цілісне уявлення про міжнародний менеджмент як систему управління міжнародним бізнесом, його особливості, функції та специфічні інструменти;

- набути практичних навичок щодо опису та аналізу середовища діяльності міжнародних компаній з урахуванням особливостей країн їх діяльності;

- урахувати особливості реалізації основних функцій менеджменту в практиці управління міжнародними корпораціями за умов багатонаціонального середовища;

- засвоїти принципи та методи формування систем міжнародного менеджменту господарських організацій (підприємств) різних форм власності та організаційно-правових форм;

- застосовувати сучасні методи та інструменти розв'язання міжнародними корпораціями ключових технологічних, фінансових, торговельних, інвестиційних проблем;

- набути практичних навичок щодо формування управлінських рішень з урахуванням кон'юнктури ринків, реалізації стратегій інноваційного розвитку господарських організацій (підприємств), ведення бізнесу в умовах глобалізації економіки.

Згідно з вимогами освітньої програми:

Загальні компетентності :

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та

розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

Компетентності ОП (за наявності:

ЗСК13. Здатність забезпечувати ефективне управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств дорожньо-транспортного комплексу з урахуванням особливостей національного і міжнародного бізнес-середовища.

Міждисциплінарні зв'язки дисципліни: вивчення дисципліни базується на знаннях та навичках, отриманих здобувачами під час навчання у ЗВО на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, зокрема при вивченні таких дисциплін: «Історія економічних вчень», «Мікроекономіка», «Статистика», «Планування діяльності підприємства», «Макроекономіка», «Менеджмент», «Економіка підприємства», «Гроші і кредит», «Маркетинг», «Стратегія підприємства», «Фінанси підприємства», «Обґрунтування господарських рішень і оцінка ризиків», "Зовнішньоекономічна діяльність".

Компетентності та результати навчання, здобуті в результаті вивчення дисципліни є базовими для опанування наступних дисциплін циклу професійної підготовки фахівців за ОПП «Міжнародна економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Програмні результати навчання, які здатен буде продемонструвати здобувач освіти після вивчення дисципліни «Міжнародний менеджмент» в комплексі із вивченням інших дисциплін відповідно до освітньої програми «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка»:

РН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

РН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та вміння управляти персоналом і працювати в команді.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ЗРН17. Здійснювати контроль і аналіз експортно-імпоротної діяльності, міжнародних фінансово-розрахункових операцій, ефективності міжнародної економічної діяльності підприємств дорожньо-транспортного комплексу в контексті визначених геоекономічних пріоритетів.

2. Практичні заняття з дисципліни «Міжнародний менеджмент»

Практичне заняття з дисципліни – це форма навчального процесу, яка спрямована на закріплення, поглиблення та застосування теоретичних знань шляхом виконання студентами конкретних завдань, аналізу теоретичних завдань, аналізу реальних ситуацій, розв'язання практичних кейсів або імітації професійної діяльності.

Метою проведення практичних занять є формування навичок самостійної роботи, прийняття рішень, розв'язання прикладних завдань і підготовка студентів до реальних викликів професійної діяльності.

Практичні заняття по дисципліні включають:

- роботу з кейсами – обговорення і вирішення проблемних ситуацій, характерних для реальних умов;
- розв'язання задач – виконання розрахунків, аналіз даних та надання якісної оцінки зовнішнього середовища .

Підсумкові оцінки за кожне практичне заняття вносяться у відповідний журнал обліку успішності студентів, а отримані оцінки за окремі практичні заняття враховуються при встановленні поточної модульної (практичної модульної контрольної) оцінки з даної навчальної дисципліни.

2.1. Завдання на практичне заняття за темою 1. «Сутність міжнародного бізнесу та міжнародного менеджменту»

Завдання 1. Знайти та проаналізувати п'ять визначень поняття «міжнародний менеджмент» і скласти своє визначення.

Завдання 2. Конкретизувати плюси та мінуси розвитку міжнародного бізнесу.

Завдання 3. Написати есе на тему «Перспективи розвитку міжнародного бізнесу в Україні».

Завдання 4. Виявити загальне та різне у поняттях «національне підприємство» та «підприємство з міжнародним статусом». Виконати компаративний аналіз національної та міжнародної компанії та заповнити таблицю (табл. 1).

Таблиця 1. - Компаративний аналіз національної та міжнародної компанії

Критерій порівняння	Національна	Міжнародна
Мета створення		
Функції менеджменту		
Доступ до знань та інноваційних рішень		
Культурне середовище функціонування		
Чинники розвитку		
Складність ведення бізнесу		

Ризики та їх обумовленість		
Можливість зростання та розвитку		
Характеристика середовища		
Орієнтованість		
Підприємницька стратегія		
Особливості маркетингу		
Форми міжнародної ділової активності		
Середовище впливу великого бізнесу		
Особливості менеджерів компанії		
Інституційні партнери		
Особливості колективу		

2.2. Завдання на практичне заняття за темою 2. «Система міжнародного менеджменту і його середовище»

Завдання 1. Обчислити індекс транснаціоналізації по різних компаніях і перевірити гіпотезу «В Європі ТНК за індексом транснаціоналізації вище, ніж у США та Японії».

Транснаціоналізація — це підвищення частки міжнародного руху капіталу, праці та інших ресурсів. Тоді індекс транснаціоналізації будемо розраховувати за формулою

$$TNI = \frac{\frac{A_3 + P_3 + Ш_3}{A_0 \quad P_0 \quad Ш_0}}{3},$$

де TNI - індекс транснаціоналізації; A_3 — зарубіжні активи; A_0 - сукупні активи; P_3 – обсяг продажів товарів та послуг зарубіжними філіями; P_0 - сукупний обсяг продажів товарів та послуг; $Ш_3$ - закордонний штат працівників; $Ш_0$ – сукупний штат працівників компанії.

Обчисліть індекс транснаціоналізації для компаній із табл. 2 і зробіть висновки.

Завдання 2. За обраною ТНК виконати STEEP-аналіз трьох її дочірніх компаній за такою методикою:

S (social) - соціальні фактори; T (technological) – технологічні фактори; E (economic) - Економічні фактори; E (ecological) – екологічні фактори; P (political) - політичні чинники

Крок 1 — для дочірніх компаній ТНК виділити чинники довкілля для аналізу з п'яти групам.

Приклади факторів для аналізу наведено у табл. 3.

Крок 2 — дати якісну оцінку впливу зовнішнього середовища на кожну дочірню

компанію, заповнити розрахунки у табл. 4. Якісну оцінку здійснюють за 9-бальною шкалою експертним опитуванням фахівців: 1 - вплив дуже слабкий, 3 — слабкий, 5 — суттєве, 7 - значне, 9 - сильне.

Таблиця 2. - Дані для розрахунку індексу транснаціоналізації компаній

Компанія	Країна	Активи, млн дол США		%	Продажі, млн дол США		%	Штат працівників, осіб		%
		закордонні	сукупні		закордонні	сукупні		закордонний	сукупний	
Nestlé SA	Switzerland	65 396j	76 965		68 586	69 778		240 406	247 000	
Fiat S.p.A.	Italy	83 781	108 537		98 550	107 900		152 978	214 836	
Sanofi	France	81 748	132 708		34 201	44 913		55 709	111 974	
Wal-Mart Stores Inc.	United States	84 045	193 406		126 751	446 950		800 000	2 200 000	
Nissan Motor Co Ltd.	Japan	83 944	135 994		90 789	115 991		88 224	157 365	
Iberdrola S.A.	Spain	83 965	127 962		22 994	43 955		19 103	31 338	
Mitsubishi Corporation	Japan	43 867	87 879		5 476	38 319		22 485	51 381	

Примітка: за даними https://unctad.org/system/files/official-document/iteiia20072_en.pdf.

Таблиця 3 – Приклади факторів зовнішнього середовища

Фактори зовнішнього середовища	Приклади
Соціальні (S)	Демографія, структура доходів та витрат, базові цінності, зміна смаків, мода та зразки для подразнення, тенденції способу життя, репутація компанії, думки та ставлення споживачів, подання ЗМІ, етнічні/ релігійні фактори, зміни законодавства, що зачіпають соціальні фактори

Технологічні (Т)	Розвиток виробничих технологій, поява нових матеріалів, застосування комп'ютерної техніки для проектування нових товарів та послуг, зміни у технології збору, обробки та передачі інформації, удосконалення засобів зв'язку, вплив інтернету, розвиток конкурентних технологій, фінансування досліджень у галузі, доступ до технологій, ліцензування, патенти, проблеми інтелектуальної власності, законодавство з технологій
Економічні (Е)	Економічна ситуація та тенденції, динаміка ставки рефінансування, обмінні курси валют, рівень інфляції (дефляції), інвестиційний клімат у галузі, загальні проблеми оподаткування, оподаткування, визначене для продукту/послуги, сезонність, торгові цикли, основні зовнішні витрати, ціни на енергоносії, сировину та комплектуючі, рівень зайнятості населення загалом та в галузі. Затребуваність певних видів продукції/послуг, частка ринку, займана організацією, ємність ринку, захищеність ринку урядом, легкість проникнення на ринку. Поява нових конкурентів, занепад існуючих конкурентів, майбутні цілі конкурентів, поточна стратегія конкурентів, сильні та слабкі сторони конкурентів
Екологічні (Е)	Забруднення довкілля, встановлення норм викидів, виснаження сировинних ресурсів, ставлення громадськості до екологічних проблем
Політичні (Р)	Нормативні акти місцевих органів влади та центрального уряду, рівень розвитку правового регулювання економіки, ставлення держави та провідних політиків до антимонопольного законодавства, кредитна політика місцевої влади, обмеження на отримання позичок та наймання робочої сили, групи лобіювання/тиску ринку, вибори на всіх рівнях влади

Крок 3 — для кожної дочірньої компанії визначити стратегію існування у виявлених умовах довкілля.

Таблиця 4. – Якісна оцінка впливу зовнішнього середовища на дочірню компанію ТНК

№	Фактори середовища	Знак впливу (+/-)	Якісна оцінка	Бальна оцінка (1-9)	Вага $\Sigma = 1$	Значущість (знак \times бал \times вага)	Критичний синтез або розроблення рішення
	Соціальні						
1							
2							
...							
5							
	Технологічні						
6							
7							
...							
10							
	Економічні						
11							
12							
...							
15							
	Екологічні						
16							
17							
...							
20							
	Політичні						
21							
22							
...							
25							
	<i>Разом</i>				<i>1</i>		

Крок 4 — об'єднати результати SWOT- та STEEP-аналізу з ТНК та дати рекомендації щодо вдосконалення стратегії освоєння зарубіжних ринків

Крок 5 – підготувати презентацію вдосконалення чинної стратегії обраної ТНК.

2.3. Завдання на практичне заняття за темою 3. «Досвід організації менеджменту в різних країнах»

Завдання 1. Простежте тенденції взаємопроникнення американської, європейської та японської моделі економічної співпраці та менеджменту.

2.4. Завдання на практичне заняття за темою 4. «Стратегія і планування в системі міжнародного менеджменту»

Завдання 1. Обґрунтувати політику міжнародної кооперації компанії, що працює в регіоні (таблиця 5).

Таблиця 5 - Регіональні і галузеві пріоритети іноземного інвестування в економіку України

Окремі регіони і галузі	Галузеві пріоритети
Захід України (Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська області)	Створення виробництв із використанням місцевих ресурсів: сірки, повареної солі, вугілля, нафти і газу. Розвиток оздоровчих курортно-туристичних комплексів.
Донецько-Придніпровський регіон (Донецька, Луганська, Запорізька, Дніпропетровська області)	Реконструкція і технічне переоснащення металургійних, хімічних виробництв на базі безвідхідних, маловідходних і екологічно чистих технологій. Розвиток малоенергоємних виробництв середнього і точного машинобудування. Розвиток автомобіле- і літакобудування.
Південь України (Одеська, Миколаївська, Херсонська області)	Реконструкція і технічне переоснащення портового господарства. Розвиток виробництва оснащення для харчової і консервної промисловості. Розширення мережі оздоровчих курортно-туристичних комплексів

Завдання 2. Спробуйте знайти три відмінності у стратегії таких компаній в Україні, як «Кока-кола» і «Пепсі-Кола».

Завдання 3. Визначте сильні й слабкі сторони стратегії росту компанії. «Мак-Дональдс» в Україні.

2.5. Завдання на практичне заняття за темою 5. «Організація міжнародних ділових операцій»

Завдання 1. Які українські компанії ефективно використовують національні переваги для виходу на міжнародні ринки?

2.6. Завдання на практичне заняття за темою 6. «Прийняття управлінських рішень у міжнародних корпораціях»

Завдання 1. По країнах із загального рейтингу за індексом BERI знайти інформацію по одній материнській ТНК із країною базування з цього рейтингу та розрахувати її індекс транснаціоналізації. Інформацію по країнах можна отримати за посиланнями https://www.allianz-trade.com/en_global.html, https://www.allianz-trade.com/en_global/economic-research.html, https://www.allianz-trade.com/en_CA/resources/country-reports/United-Kingdom.html.

Завдання 2. Ознайомитися з прикладами міжнародних стратегічних альянсів (МСА) та виконати порівняльний аналіз ТНК та МСА, заповнивши табл.6.

Таблиця 6. - Порівняльний аналіз ТНК и МСА

Критерій	ТНК	МСА
Визначення та критерії віднесення		
Види		
Цілі створення		
Принцип створення		
Ринкова орієнтованість		
Приналежність акціонерного капіталу		
Особливості керівництва		
Рівень централізації прийняття рішень		
Контроль за діяльністю		
Кадрова політика		
Маркетингові стратегії		
Організаційна структура		
Роль в економіці		

2.7. Завдання на практичне заняття за темою 7. «Управління людськими ресурсами в міжнародних корпораціях»

Завдання 1. Визначте п'ять найважливіших критеріїв для зарубіжних призначень менеджерів.

Завдання 2. Назвіть три відмінності управління персоналом в українських і міжнародних компаніях.

2.8. Завдання на практичне заняття за темою 8. «Комунікації в міжнародному бізнесі»

Завдання 1. Підготувати презентацію національних особливостей переговорів на прикладі конкретної країни зі складеного раніше рейтингу країн за індексом BERI.

Завдання 2. Зробити порівняльний аналіз по п'яти на вибір критеріям української ділової культури та зарубіжної.

Завдання 3. Знайдіть п'ять прикладів українських культурних стереотипів.

Завдання 4. Знайдіть приклад формування управлінської команди в умовах багатокультурного середовища.

2.9. Завдання на практичне заняття за темою 9. «Керівництво багатонаціональними корпораціями»

Завдання 1. Обґрунтуйте, яка з нижченаведених концепцій (теорія «Х» чи «У» Мак-Грегора, теорія «Z» Оучі) підходить для нижнього, середньо-го й вищого рівня менеджменту міжнародних компаній.

Завдання 2. Охарактеризуйте стиль керівництва Б. Гейтсом компанією «Майкрософт». До якої моделі належить цей стиль?

Завдання 3. Американська корпорація збирається відкрити своє відділення протягом 6 наступних місяців і призначає менеджера цього відділення. Який стиль керівництва повинен бути притаманним цьому менеджеру для ефективного вирішення поставленого завдання?

Завдання 4. З літератури чи власного досвіду наведіть приклад сучасного стилю керівництва в українських відділеннях ТНК. Обґрунтуйте свій вибір.

Завдання 5. Проаналізуйте та обґрунтуйте яка політична ситуація сприяє, а яка заважає здійсненню діяльності фірми на міжнародному ринку.

2.10. Завдання на практичне заняття за темою 10. «Контроль і звітність міжнародних корпорацій»

Завдання 1. До таблиці внести відмінності моделей побудови обліку.

Ознака	Англо-американська модель (Великобританія, США, Нідерланди, Канада, Австралія та ін.).	Континентальна модель (Німеччина, Австрія, Франція, Швейцарія, Італія)	Південно-американська модель (Бразилія, Аргентина, Чилі та ін.).	Ісламська модель (Ближній та Південний Схід)
Наявність розвиненого фінансового ринку				
Орієнтованість				
Наявність Національних стандартів обліку				
Роль професійних організацій у встановленні Стандартів обліку				

2.11. Завдання на практичне заняття за темою 11. «Технологічна політика міжнародних корпорацій»

Завдання 1. На основі аналізу основної літератури визначте переваги й недоліки міжнародних корпоративних стратегій у сфері науково-технічного прогресу.

Завдання 2. Наведіть приклад української компанії, що діє на міжнародному технологічному ринку.

Завдання 3. Розмежуйте функції менеджера та фахівця (економіста, бухгалтера, маркетолога) щодо підвищення ефективності інноваційного процесу в компанії.

2.12. Завдання на практичне заняття за темою 12. «Міжнародний фінансовий менеджмент. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі»

Завдання 1. Порівняйте між собою функції трьох міжнародних фінансових організацій: Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Європейського банку реконструкції та розвитку.

Завдання 2. Запропонуйте 5 методів хеджування операційних валютних ризиків.

Завдання 3. Наведіть приклад трансферного ціноутворення в міжнародному бізнесі.

Завдання 4. Назвіть основні фінансові операції при здійсненні українським підприємством зовнішньоекономічної діяльності.

Завдання 5. Систематизуйте об'єктивні і суб'єктивні фактори, що гальмують надходження до України іноземних інвестицій.

2.13. Завдання на практичне заняття за темою 13. «Етика і соціальна відповідальність міжнародного менеджменту».

Завдання 1. Вказати зміст етики відносин (табл.)

Таблиця 1 – Зміст етики відносин

Напрямок відносин	Зміст етики відносин
Етика відносин зі споживачами	
Етика відносин зі співробітниками:	
Етика довкілля	
Екологічна етика:	
Етика відносин із партнерами	
Етика взаємовідносин із конкурентами	
Етика відносин із суспільством	
Етика відносин з державою	
Міжнародна етика	

3. Самостійна робота студентів по темам дисципліни «Міжнародний менеджмент»

Завдання до самостійної роботи за темою 1. «Сутність міжнародного бізнесу та міжнародного менеджменту»

Скласти словник термінів і понять:

Міжнародна корпорація, міжнародний бізнес, транснаціональна компанія, багатонаціональні компанії, інтернаціоналізація бізнесу і менеджменту, мультинаціональні корпорації, міжнародний контроль, комерційна ера, ера експансії, ера концесій, ера національних держав, ера глобалізації.

Тести

1. Що таке міжнародний бізнес?

- а) підприємницька діяльність, пов'язана з використанням капіталу в різноманітних формах і переваг підвищеної ділової активності; здійснюється з метою отримання прибутку і поширюється на міжнародну економічну сферу;
- б) група компаній приватної, державної або змішаної форм власності, розташована в різних країнах, при цьому одна чи більше з цих компаній можуть суттєво впливати на діяльність інших, особливо у сфері обміну знаннями і ресурсами;
- в) правильна відповідь відсутня.

2. Хто є суб'єктом міжнародного бізнесу?

- а) реальні учасники його як процесу взаємодії (окремі особи, контактні групи або складні соціальні структури), яким притаманні внутрішні мотиви, інтереси, цілі та здатність до їх реалізації у певній сфері міжнародної економічної діяльності;
- б) група компаній приватної, державної або змішаної форм власності, розташована в різних країнах, при цьому одна чи більше з цих компаній може суттєво впливати на діяльність інших, особливо у сфері обміну знаннями і ресурсами;
- в) всі відповіді правильні.

3. Вкажіть причини формування і розвитку міжнародного бізнесу:

- а) причини, що визначають необхідність (неминучість) виникнення такої категорії бізнесу;
- б) причини, що обумовлюють можливість здійснення міжнародного бізнесу;
- в) всі відповіді правильні;
- г) жодна з відповідей не правильна.

4. Основними аспектами мотивації, що спонукають міжнародну компанію здійснювати міжнародний бізнес, є:

- а) розширення збуту;

- б) придбання ресурсів;
- в) диверсифікація джерел постачання і збуту;
- г) всі відповіді правильні.

5. У чому полягає принципова відмінність міжнародного бізнесу від національного?

- а) жорсткому впливі взаємовідносин країн на можливість і ефективність ведення бізнесу між фірмами;
- б) підтримці, яку уряд країни надає власним підприємцям в їх зарубіжній діяльності;
- в) всі відповіді правильні.

6. Які етапи (ери) включає в себе періодизація історичного розвитку міжнародного бізнесу, запропонована Р. Робінсоном?

- а) ера національних держав;
- б) ера розвитку міжнародного бізнесу;
- в) ера розвитку фінансового менеджменту.

7. Вкажіть правильне визначення ТНК:

- а) це національні монополії із зарубіжними активами, виробнича і торговельно-збутова діяльність яких виходить за рамки однієї держави. Правовий режим ТНК передбачає ділову активність, здійснювану за допомогою створення в них філій, дочірніх компаній, які можуть мати форму змішаних підприємств із переважно національною участю;
- б) це міжнародні корпорації, які об'єднують національні компанії ряду держав на виробничій і науково-технічній основі;
- в) правильна відповідь відсутня.

8. Вкажіть головні критерії належності тієї чи іншої корпорації до ТНК:

- а) структурний критерій;
- б) критерій результативності;
- в) критерій поведінки;
- г) всі відповіді правильні.

9. За структурним критерієм ТНК це:

- а) фірма, яка має власні філії у двох і більше країнах, або це фірма, власники чи вищий управлінський персонал якої є громадянами різних країн;
- б) фірми визначаються як ТНК на основі абсолютних або відносних показників: ринкова вартість капіталу, обсяг продажу, прибуток, активи;
- в) фірма може бути названа транснаціональною, якщо її вищий менеджмент «мислить інтернаціонально».

10. Багатонаціональні корпорації (БНК) це:

- а) міжнародні корпорації, які об'єднують національні компанії ряду держав на виробничій і науково-технічній основі;
- б) національні монополії із зарубіжними активами, виробнича і торговельно-збутова діяльність яких виходить за рамки однієї держави.

Завдання до самостійної роботи за темою 1. «Система міжнародного менеджменту і його середовище»

Скласти словник термінів і понять:

Міжнародний менеджмент, національна школа бізнесу, пакет розвитку, геоцентрична концепція, поліцентрична концепція, етноцентрична концепція, порівняльний менеджмент, регіоцентрична концепція, принципи менеджменту, організація, функції менеджменту, міжнародне управлінське координування, бізнес-середовище, внутрішнє середовище, зовнішнє середовище, мікросередовище, макросередовище, складність зовнішнього середовища, мінливість зовнішнього середовища, турбулентність, керованість, комунікабельність, організаційне проектування, організаційні структури управління, функціональна структура управління ТНК, регіональна структура управління ТНК, дивізіональна структура управління ТНК, глобальна структура управління ТНК, дивізіонально-продуктова структура управління ТНК, глобальноорієнтована продуктова (товарна) структура управління ТНК, глобальноорієнтована регіональна структура управління ТНК, змішана (гібридна) структура управління ТНК, збільшена система матричної структури управління, міжнародний стратегічний альянс, багатонаціональна компанія.

Тести

1. Міжнародний менеджмент це:

- а) процес застосування управлінських концепцій та інструментів у багатокультурному середовищі й отримання завдяки цьому додаткових переваг і економії часу;
- б) особливий вид менеджменту, головними цілями якого є формування, розвиток і використання конкурентних переваг фірми за рахунок можливостей ведення бізнесу в різних країнах і відповідного використання економічних, соціальних, демографічних, культурних та інших особливостей цих країн і міжкраїнної взаємодії;
- в) всі відповіді правильні;
- г) жодна з відповідей не правильна.

2. Теоретичну базу міжнародного менеджменту становлять такі положення:

- а) концепція абсолютних переваг;
- б) концепція відносних переваг;
- в) концепція міжнародного життєвого циклу товару;

- г) всі відповіді правильні; ї
- г) жодна з відповідей не правильна.

3. Концепція прямих іноземних інвестицій була розроблена:

- а) А. Смітом;
- б) Д. Рікардо;
- в) К. Марксом;
- г) правильна відповідь відсутня.

4. Загальна мета міжнародного менеджменту полягає в:

- а) тому, щоб дати основоположне уявлення про формальні організації, що представляють крупний міжнародний бізнес, про їх внутрішню будову і функціональні взаємозв'язки та ефективність управління ними;
- б) тому, щоб комплексному вивченні, аналізі та оцінці зовнішнього середовища міжнародного бізнесу в інтересах пошуку і реалізації джерел конкурентних переваг фірми;
- в) поглибленому аналізі та оцінці культурного фонду в кожній країні перебування і використання його можливостей при виробленні рішень по функціонуванню і розвитку фірми;
- г) всі відповіді правильні.

5. Основні завдання міжнародного менеджменту полягають в:

- а) оцінці, виборі і практичному використанні організаційних форм, в рамках яких здійснюються закордонні операції фірми, з тим щоб максимізувати ефект використання економічного потенціалу та правових можливостей країн перебування;
- б) формуванні і розвитку мультинаціонального колективу фірми та її підрозділів у країні базування й у країнах перебування в інтересах максимального використання власного потенціалу працівників, можливостей окремих колективів і кроснаціональних ефектів від їхньої взаємодії усередині фірми;
- в) пошуці, розвитку і ефективному використанні різноманітних можливостей бізнес-сервісу, і насамперед у сферах фінансового, технологічного й інформаційного обслуговування економічних операцій;
- г) всі відповіді правильні.

6. Вкажіть основні вимоги до виконання завдань міжнародного менеджменту:

- а) дії і рішення, які є необхідними для досягнення однієї мети, не повинні заважати досягненню інших цілей;
- б) у міжнародній діяльності не повинно бути зовнішньої суперечливості;
- в) орієнтація на оцінку тенденцій розвитку ситуацій міжнародного бізнесу корпорації;

г) всі відповіді правильні.

7. Вкажіть функції міжнародного менеджменту:

- а) стратегічне планування;
- б) мобілізація фінансових ресурсів;
- в) розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів;
- г) контрольна.

8. Поясніть призначення мотиваційної функції міжнародного менеджменту:

- а) забезпечити нововведення і зміни в корпорації;
- б) стимулювання кого-небудь до діяльності, направленої на досягнення мети організації;
- в) всі відповіді правильні.

9. Вкажіть концепції міжнародного менеджменту:

- а) етноцентрична концепція;
- б) поліцентрична концепція;
- в) регіоцентрична концепція;
- г) всі відповіді правильні.

10. Вкажіть основні принципи функціонування міжнародного менеджменту:

- а) загальні;
- б) специфічні;
- в) національні принципи;
- г) всі відповіді правильні.

11. Середовище міжнародного менеджменту це:

- а) сукупність різноманітних відносин та інтересів різних груп і організацій, які складаються в усіх країнах, де корпорація здійснює свої ділові операції;
- б) сукупність економічних відносин та ресурсів країн-господарів, що визначають можливості започаткування і розвитку відділень транснаціональних корпорацій у цій країні;
- в) сукупність технологічних процесів, що використовуються у приймаючих країнах конкурентами та партнерами по бізнесу для виробництва товарів чи надання послуг.

12. Базовим елементом середовища є:

- а) політико-правове середовище міжнародних корпорацій;
- б) соціально-правове середовище міжнародних корпорацій;
- в) господарсько-правове середовище міжнародних корпорацій.

13. Політична складова політико-правового середовища включає такі фактори впливу на діяльність міжнародних корпорацій:

- а) політична стабільність;
- б) економічна самостійність;
- в) ефективність державного управління;
- г) правильна відповідь *а, в*.

14. Міжнародне право це:

- а) система міжнародних правових актів, а також неписаних домовленостей, що регламентують міжнародний рух активів і захист прав та інтересів юридичних і фізичних осіб;
- б) система правових відносин, що ґрунтується на релігійних заповідях;
- в) система правових відносин, що базується на детально розроблених комплексах законів, зведені в певні кодекси.

15. Економічне середовище міжнародних корпорацій це:

- а) система міжнародних правових актів, а також неписаних домовленостей, що регламентують міжнародний рух активів і захист прав та інтересів юридичних і фізичних осіб;
- б) сукупність економічних відносин і ресурсів країн-господарів, що визначають можливості започаткування і розвитку відділень транснаціональних корпорацій у цій країні;
- в) типова характеристика ділової поведінки, притаманні певній національній культурі.

16. Інструментами економічного середовища є:

- а) індекс конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму;
- б) індикатор структурних реформ Європейського банку реконструкції та розвитку;
- в) індекс цін;
- г) правильна відповідь *а, б*.

17. Соціально-культурне середовище міжнародних корпорацій це:

- а) сукупність економічних відносин і ресурсів країн-господарів, що визначають можливості започаткування і розвитку відділень транснаціональних корпорацій у цій країні;
- б) сукупність різноманітних відносин та інтересів різних груп і організацій, які складаються у всіх країнах, де корпорація здійснює свої ділові операції;
- в) сукупність етнічних і культурних характеристик населення приймаючих країн, що створюють відповідні національні стереотипи поведінки.

18. Для фабрики кондитерських виробів ключовими при проведенні аналізу зовнішнього середовища будуть виступати фактори:

- а) економічні, політичні, технологічні;
- б) екологічні, міжнародні, економічні;
- в) соціально-демографічні, економічні, міжнародні.

19. Конкуренти є складовою частиною середовища прямого впливу:

- а) так
- б) ні

20. Рівень безробіття — фактор соціально-демографічного середовища;

- а) так
- б) ні

21. Організація це:

- а) процес розподілу, групування і координації робіт, видів діяльності та ресурсів для досягнення цілей;
- б) процес розподілу праці;
- в) процес департаменталізації (групування);
- г) така структура, в якій логічно відображено систему структурних підрозділів, між якими сформовані виробничі зв'язки, які й забезпечують злагодженість і високу продуктивність спільної праці.

22. Вкажіть особливості функцій організації у міжнародному менеджменті:

- а) природа закордонного бізнесу;
- б) створення закордонних відділень;
- в) керівництво закордонними відділеннями;
- г) взаємодія локальних ринків та компаній;
- д) всі відповіді правильні;
- е) немає правильної відповіді.

23. Найважливішими аспектами, які беруться до уваги при розробці організаційної структури управління ТНК, є:

- а) рівень диверсифікації діяльності компанії в різних галузях;
- б) Рівень організаційно-правової та фінансово-економічної незалежності різних видів діяльності, що здійснюються в рамках ТНК;
- в) всі відповіді правильні;
- г) немає правильної відповіді.

24. Функціональна структура компанії передбачає:

- а) виділення підрозділів, які концентруються на певних функціональних сферах діяльності;
- б) завоювання національного ринку;
- в) розподіл, групування і координацію робіт, видів діяльності та ресурсів для досягнення цілей компанії.

25. Дивізіональні структури це:

- а) структури, засновані на виділенні крупних автономних підрозділів (відділень, дивізіонів) і відповідних їм рівнів управління;
- б) організаційна товарно-ринкова одиниця, що має всередині необхідні власні функціональні підрозділи;
- в) немає правильної відповіді.

26. Вкажіть основні типи дивізіональних структур:

- а) дивізіонально-продуктові структури;
- б) організаційні структури, орієнтовані на споживача;
- в) дивізіонально-регіональні структури.
- д) всі відповіді правильні.

27. Основоположним принципом в матричному підході до побудови організаційних структур управління є:

- а) удосконалення організаційних структур управління;
- б) удосконалення діяльності окремих структурних підрозділів;
- в) покращення взаємодії структурних підрозділів з метою реалізації того чи іншого проекту або ефективного вирішення певної проблеми.

28. Основними критеріями, яким має відповідати структура управління ТНК, є:

- а) здатність організаційної структури компанії створювати передумови для реалізації її ключових компетенцій;
- б) відповідність обраної структури управління компанії характеру галузевої та багатонаціональної диверсифікації її діяльності;
- в) можливість використання основних ресурсів компанії відповідно до її стратегії та завдань, які їй відповідають;
- г) всі відповіді правильні;
- д) немає правильної відповіді.

29. Вкажіть основні форми корпоративної інтеграції у міжнародному бізнесі:

- а) ліцензійний договір;
- б) стратегічний альянс;

- в) спільне підприємство;
- г) багатонаціональна компанія;
- д) всі відповіді правильні.

Завдання до самостійної роботи за темою 3. «Досвід організації менеджменту в різних країнах»

Скласти словник термінів і понять:

Американський національний стереотип, «супербригади», «романтичний практицизм», японський національний стереотип, духовний кодекс компанії, «Модель Гарцбурга», модель «державного благоустрою».

Дослідження міні-кейсу 1

Молодий норвезький директор закордонної філії американської компанії мав труднощі з делегуванням відповідальності і функцій своїм заступникам — італійцю і греку. Керівництво компанії, намагаючись вирішити проблему, вдалося до допомоги консультантів по управлінню зі США, Німеччини, Японії, України.

Консультант із Німеччини порекомендував визначити не тільки зону відповідальності кожного з замів, а і з максимально деталізовано описати їхні конкретні функціональні обов'язки. Строго розподілити ці обов'язки між ними, не допускаючи дублювання.

Передбачити випадки, коли рішення, пов'язані з виконанням цих функцій, приймаються самостійно, і випадки, коли вони узгоджуються з директором.

Які поради, на вашу думку, дали б консультанти зі США, Японії та України? Охарактеризуйте національні стереотипи вказаних країн.

Дослідження міні-кейсу 2

Свідченням належності до якої культури є фраза Наполеона Бонапарта: «Спочатку вплутаємося в бій. А там подивимося». Дайте відповіді на питання:

— Чи узгоджується дана фраза з національним стереотипом Наполеона? (Тобто, чи можна його вважати типовим представником своєї нації?) Опишіть основні особливості французького національного стереотипу.

— Визначте, які особливості побудови системи управління повинні бути в країні з високим рівнем запобігання невизначеності?

Дослідження міні-кейсу 3

Ви працюєте в одній із країн середземноморського узбережжя і запрошуєте на вечерю свого колегу з числа місцевих жителів з родиною. Вечеря готова до семи

годин, однак ваші гості приїжджають тільки о дев'ятій. Усі страви підгоріли і виглядають уже не апетитно. Ви повинні вирішити, як правильно поступити.

а) Ви нічого не говорите і пригощаєте гостей, видаливши по передньо підгорілі шматки і додатково прикрасивши страви.

б) Ви роздратовані і пояснюєте своїм гостям, чому страви підгоріли: адже ви очікували їх на сьому вечора, а не на дев'яту.

в) Ви пригощаєте гостей легкими закусками і напоями. Ви говорите, що ви «спалили» м'ясо, що вам дуже шкода, і пропонуєте усім піти повечеряти у вашому улюбленому ресторані.

Який варіант обрали б ви і чому? Чи могла трапитись подібна ситуація, скажімо, в Німеччині? Чи однаково реагували б ви на ситуацію, чекаючи гостей в Україні, в Іспанії, в Англії?

Завдання до самостійної роботи за темою 1.4. «Стратегія і планування в системі міжнародного менеджменту»

Скласти словник термінів і понять:

Планування, стратегія, стратегічне планування, стадії планування, матриця БКГ, елементи стратегії, варіанти вибору стратегії, місія корпорації, цілі корпорації, SWOT-аналіз, модель п'яти сил конкуренції по М. Портеру, модель «Мак-Кінсі 7С», метод портфельного аналізу, крива досвіду, стратегія імпорту, стратегія розміщення міжнародного виробництва, стратегія експорту.

Тести

1. PEST-аналіз – це:

- а) аналіз зовнішнього середовища корпорації;
- б) аналіз внутрішнього середовища корпорації;
- в) аналіз сильних та слабких місць корпорації;
- г) аналіз можливостей та загроз корпорації.

2. SWOT-аналіз – це:

- а) аналіз зовнішнього середовища корпорації;
- б) аналіз внутрішнього середовища корпорації;
- в) аналіз сильних та слабких місць корпорації;
- г) аналіз можливостей та загроз корпорації;
- д) правильна відповідь в) і г).

3. Матриця БКГ використовується для:

- а) визначення конкурентної позиції корпорації;
- б) аналізу реструктуризації корпорації;
- в) визначення рівня привабливості галузі;

г) немає правильної відповіді.

4. Модель МакКінсі «7С» використовується для:

- а) визначення конкурентної позиції корпорації;
- б) аналізу реструктуризації корпорації;
- в) визначення рівня привабливості галузі;
- г) немає правильної відповіді.

5. Матриця General Electric використовується для:

- а) визначення конкурентної позиції корпорації;
- б) аналізу реструктуризації корпорації;
- в) визначення рівня привабливості галузі;
- г) немає правильної відповіді.

6. Життєвий цикл товару це:

- а) час, протягом якого новий товар проектується, впроваджується у виробництво, завойовує частку ринку, насичує його і витісняється більш сучасним товаром;
- б) час, протягом якого ідентифікуються фактори макросередовища, які здійснюють найбільший вплив на діяльність корпорації;
- в) найбільш радикальний та дієвий спосіб, що передбачає розпродаж усіх матеріальних активів корпорації за ліквідними цінами.

7. Вкажіть функції стратегічного менеджменту:

- а) планування і контроль;
- б) фінансова;
- в) розподілу;
- г) мотивації та організації діяльності корпорації;
- д) правильна відповідь а) і г).

8. Виберіть найбільш досконалі і часто вживані класифікації стратегічного вибору (по М. Портеру):

- а) за характером галузі та макросередовища;
- б) за характером виробництва і реалізації стратегічних переваг.
- в) за характером галузі та мікросередовища;
- г) правильна відповідь а) і б).

9. У процесі стратегічного планування менеджер повинен:

- а) постійно враховувати фактори невизначеності і ризику;
- б) здійснювати комплексний аналіз економічної, демографічної та екологічної ситуацій, сильних і слабких сторін корпорації;

- в) опрацьовувати кілька варіантів рішень, щоб вибрати найкращий;
- г) постійно розвивати й удосконалювати свою придатність для стратегічного управління;
- д) всі відповіді правильні.

10. У чому полягає суть портфельного аналізу:

- а) у збиранні й узагальненні великого обсягу інформації, що відображає ринкові позиції корпорації, тенденції розвитку ринку й основних конкурентів;
- б) у співвідношенні частки ринку, що належить корпорації, і частки ринку, яка належить її головному конкуренту;
- в) в умінні враховувати власний накопичений досвід та минулі помилки, навчатися на цьому досвіді і досягати професіоналізму в оцінці умов господарювання, аналізі їх динаміки та тенденцій змін;
- г) немає правильної відповіді.

Завдання до самостійної роботи за темою 5. «Організація міжнародних ділових операцій»

Скласти словник термінів і понять:

Міжнародні ділові операції, методи міжнародної торгівлі, прямий метод проведення торговельних операцій, комерційні торговельні операції, експортні торговельні операції, торговельно-посередницькі фірми, дистриб'ютори, стокісти, міжнародний товарний аукціон, міжнародні тендери, оференти, зустрічна торгівля, лізинг, форфейтинг, факторинг, зовнішньоекономічний договір (контракт).

Тести

1. Метод міжнародної торгівлі це:

- а) постачання заздалегідь погоджених видів продукції, які орієнтована на специфічні вимоги конкретного іноземного споживача.
- б) встановлення прямих зв'язків між виробником і кінцевим споживачем.
- в) організаційна форма і порядок здійснення зовнішньоторговельної операції;
- г) джерелом первинної інформації про рівень якості та конкурентоспроможності товарів.

2. Який із цих методів проведення торговельних операцій не належить до основних:

- а) прямий метод торгівлі;
- б) арбітражний метод торгівлі;
- в) метод торгівлі через посередників;
- г) немає правильної відповіді.

3. Переваги прямого методу продажів:

- а) дозволяє експортерам встановлювати тісні контакти з іноземними споживачами;

- б) наявність високого ступеня ризику;
- в) необхідність залучення персоналу високої комерційної кваліфікації;
- г) немає правильної відповіді.

4. Основна функція методу проведення торгових операцій через посередників це:

- а) пошук іноземного контрагента;
- б) підготовка та укладання договору;
- в) кредитування сторін і надання гарантій оплати товару покупцем;
- г) поєднання продавців і покупців.

5. Недоліком методу торгівлі через посередників є:

- а) підвищення прибутку за рахунок прискорення обігу капіталу;
- б) торгові посередники мають стійкі ділові зв'язки з банками;
- в) позбавлення експортером безпосередніх контактів з ринками збуту;
- г) підвищують оперативність збуту.

6. Скільки виділяють форм торговельних операцій міжнародних корпорацій:

- а) 3;
- б) 4;
- в) 6;
- г) 2?

7. Які з наведених визначень належать до особливостей комерційних операцій міжнародних корпорацій:

- а) торговельні операції являють собою завершальну, обслуговуючу фазу міжнародного бізнесу;
- б) комерційні операції міжнародних корпорацій здійснюються у багатьох валютах;
- в) торговельні операції здійснюються на багатьох національних ринках;
- г) всі відповіді правильні.

8. На скількох принципах базується стратегія експорту:

- а) 4;
- б) 5;
- в) 6;
- г) 7?

9. Експортне фінансування це:

- а) залучення, забезпечення і використання фінансових коштів з метою здійснення експортної угоди;

- б) торгові операції купівлі – продажу, а в широкому розумінні – будь-яка бізнес-операція;
- в) здійснення купівлі і продажу товарів через торговельно-посередницьку ланку на основі укладання договору з торговим посередником;
- г) немає правильної відповіді.

10. Основна мета діяльності торгово-посередницької фірми:

- а) уникнення ризиків експортерами;
- б) отримання прибутку;
- в) задоволення потреб споживачів;
- г) збільшення товарообороту.

11. Торгові дома це:

- а) транснаціональні корпорації конгломератного типу, які поряд із зовнішньоторговельною компанією включають виробничі, банківські, страхові, транспортні, роздрібні та інші фірми;
- б) торгові підприємства, що закупають за власний рахунок товари на внутрішньому ринку, а потім перепродують їх від свого імені за кордоном;
- в) торгові підприємства, що закупають за власний рахунок за кордоном товари, а потім продають їх на внутрішньому ринку промисловим, оптовим і роздрібним торговцям;
- г) фірми, які зазвичай знаходяться в країні імпортера і здійснюють в основному імпортні операції з купівлі–продажу товарів від власного імені і за свій рахунок на основі угоди про надання їм права на продаж.

13. Експортні фірми це:

- а) транснаціональні корпорації конгломератного типу, які поряд із зовнішньоторговельною компанією включають виробничі, банківські, страхові, транспортні, роздрібні та інші фірми;
- б) торгові підприємства, що закупають за власний рахунок товари на внутрішньому ринку, а потім перепродують їх від свого імені за кордоном;
- в) торгові підприємства, що закупають за власний рахунок за кордоном товари, а потім продають їх на внутрішньому ринку промисловим, оптовим і роздрібним торговцям;
- г) фірми, що зазвичай знаходяться в країні імпортера і здійснюють в основному імпортні операції з купівлі–продажу товарів від власного імені і за свій рахунок на основі угоди про надання їм права на продаж.

14. Імпортні фірми це:

- а) транснаціональні корпорації конгломератного типу, які поряд із зовнішньоторговельною компанією включають виробничі, банківські, страхові, транспортні, роздрібні й інші фірми;
- б) торгові підприємства, що закупають за власний рахунок товари на внутрішньому ринку, а потім перепродують їх від свого імені за кордоном;
- в) торгові підприємства, що закупають за кордоном за власний рахунок товари, а потім продають їх на внутрішньому ринку промисловим, оптовим і роздрібним торговцям;
- г) фірми, що зазвичай знаходяться в країні імпортера і здійснюють в основному імпортні операції з купівлі-продажу товарів від свого імені і за власний рахунок на основі угоди про надання їм права на продаж.

15. Дистриб'ютори це:

- а) транснаціональні корпорації конгломератного типу, які поряд із зовнішньоторговельною компанією включають виробничі, банківські, страхові, транспортні, роздрібні та інші фірми;
- б) торгові підприємства, що закупають за власний рахунок товари на внутрішньому ринку, а потім перепродують їх від свого імені за кордоном;
- в) торгові підприємства, що закупають за кордоном за власний рахунок товари, а потім продають їх на внутрішньому ринку промисловим, оптовим і роздрібним торговцям;
- г) фірми, що зазвичай знаходяться в країні імпортера і здійснюють в основному імпортні операції з купівлі-продажу товарів від свого імені і за власний рахунок на основі угоди про надання їм права на продаж.

16. Міжнародні товарні біржі це:

- а) постійно діючий оптовий ринок декількох країн, на якому укладаються угоди купівлі-продажу широкого асортименту сировинних і продовольчих товарів, що відповідають уніфікованій системі стандартних вимог до товарів;
- б) спеціально організовані, періодично діючі в певних місцях ринки, на яких шляхом публічних торгів в обумовлені терміни та в спеціально визначеному місці проводиться продаж раніше оглянутих товарів, що переходять у власність покупця, який запропонував найвищу ціну;
- в) міжнародна економічна виставка зразків, яка незалежно від її назви у відповідності з традиціями країни, на території якої він проводиться, являє собою великий ринок товарів широкого вжитку та /або обладнання, діє у визначені терміни протягом обмеженого періоду в одному і тому ж місці та на якій експонентам дозволяється представляти зразки своєї продукції для укладання торговельних угод у національному та міжнародному масштабах;
- г) немає правильної відповіді.

Завдання до самостійної роботи за темою 6. «Прийняття управлінських рішень у міжнародних корпораціях»

Скласти словник термінів і понять:

Управлінське рішення, стратегічні управлінські рішення, тактичні управлінські рішення, оперативні управлінські рішення, середовище прийняття рішень, процес прийняття рішення, релевантна інформація, політичний ризик.

Тести

1. Управлінське рішення це:

- а) форма управлінської діяльності менеджера з метою виконання завдань;
- б) результат діяльності менеджерів;
- в) основна форма впливу менеджера на об'єкт управління з метою досягнення поставлених цілей;
- г) форма керівництва організацією.

2. До одноосібних управлінських рішень належать:

- а) постанови, розпорядження та приписи;
- б) постанови та накази;
- в) накази, розпорядження, вказівки та резолюції менеджерів;
- г) накази і вказівки.

3. Довгострокові рішення спрямовані на:

- а) виконання стратегічних і тактичних завдань;
- б) вирішення переважно довгострокових завдань;
- в) вирішення стратегічних завдань;
- г) вирішення переважно тактичних завдань.

4. Короткострокові рішення орієнтовані на:

- а) оперативні цілі;
- б) тактичні цілі;
- в) досягнення запланованих економічних показників;
- г) тактичні та оперативні цілі.

5. Що є основною метою розробки і реалізації управлінських рішень на будь-якому рівні управління:

- а) виконання виробничих завдань;
- б) отримання прибутку;
- в) досягнення великих прибутків;
- г) досягнення цілей організації.

6. *Процес аналізу та прийняття управлінського рішення найчастіше складається з:*

- а) двох етапів;
- б) трьох етапів;
- в) чотирьох етапів;
- г) п'яти етапів.

7. *Як можна класифікувати управлінські рішення за сферою охоплення?*

- а) загальні та індивідуальні;
- б) поточні;
- в) перспективні;
- г) загальні та часткові.

8. *Як можна класифікувати управлінські рішення за тривалістю дії:*

- а) перспективні та діючі;
- б) перспективні та поточні;
- в) поточні та місячні;
- г) місячні та тижневі.

9. *Вибрати групи факторів, на яких базується управління політичними ризиками:*

- а) загальні інвестиції;
- б) спеціальні інвестиції (сектори економічної діяльності);
- в) всі відповіді правильні.

Завдання до самостійної роботи за темою 7. «Управління людськими ресурсами в міжнародних корпораціях»

Скласти словник термінів і понять:

Людські ресурси; кадровий потенціал; міжнародні фірми; закордонні підрозділи міжнародних фірм; корпоративна культура міжнародних фірм; навчання кадрів; адаптація кадрів у міжнародному бізнесі.

Тести

1. До базових постулатів управління людськими ресурсами в міжнародних фірмах відносяться:

- а) опора на відданість і самодисципліну; б) опора на владу і формальний контроль; в) опора на загальнолюдські цінності;
- г) опора на здоровий глузд і вмотивованість працівників.

2. До основних завдань управління людськими ресурсами міжнародних фірм належать:

- а) формування позитивних взаємовідносин між експатріантами і місцевими працівниками;
- б) створення умов для новаторства командного духу, прагнення до абсолютної якості;
- в) побудувати гнучку організаційну структуру управління;
- г) формування чіткої системи влади і відповідності на всіх рівнях управління.

3. Особливості в системі управління персоналом міжнародних фірм породжені дією наступних факторів:

- а) відмінності між державами соціально-культурні, економічні, демографічні;
- б) відмінності між державами економічні, соціально-культурні, географічні;
- в) відмінності між державами соціально-культурні, економічні, законодавчі;
- г) відмінності між державами економічні, географічні економічні.

4. Для маскулінізму-фемінізму як фактора, що характеризує особливості корпоративної культури міжнародної фірми, властивими є:

- а) гарантію рівних прав чоловіків і жінок в рамках корпорації;
- б) просування на керівні посади переважно чоловіків;
- в) рівень домінування «чоловічої» або «жіночої» культур;
- г) просування на керівні посади переважно жінок.

5. Домінуючий стиль співіснування штаб-квартири фірми та її закордонних підрозділів передбачає:

- а) пристосування до умов країни перебування;
- б) формування універсальних, культурних відносин, прийнятних для різних культур;
- в) синтез різних культур і формування єдиної «фірмової» культури корпорації;
- г) перенесення культури штаб-квартири на закордонні підрозділи.

6. Адаптивний стиль співіснування штаб-квартири фірми та її закордонних підрозділів передбачає:

- а) пристосування до умов країни перебування;
- б) формування універсальних, нейтральних відносин, прийнятних для різних культур;
- в) синтез різних культур і формування єдиної «фірмової» культури корпорацій.
- г) перенесення культури штаб-квартири на закордонні підрозділи.

7. Універсальний стиль співіснування штаб-квартири фірми та її закордонних підрозділів передбачає:

- а) пристосування до умов країни перебування;

- б) формування універсальних, нейтральних відносин, прийнятних для різних культур;
- в) синтез різних культур і формування єдиної «фірмової» культури корпорацій.
- г) перенесення культури штаб-квартири на закордонні підрозділи.

8. Стиль синтезу у співіснуванні штаб-квартири фірми та її закордонних підрозділів передбачає:

- а) пристосування до умов країни перебування;
- б) формування універсальних, нейтральних відносин, прийнятних для різних культур;
- в) синтез різних культур і формування єдиної «фірмової» культури корпорацій.
- г) перенесення культури штаб-квартири на закордонні підрозділи.

9. Особливістю роботи керівника закордонного підрозділу фірми є:

- а) необхідність постійно консультуватися з місцевою владою щодо діяльності підрозділу;
- б) уміння працювати самостійно, керуючись інтересами штабквартири та враховуючи кількісну обмеженість штабного апарату;
- в) потреба постійно погоджувати свої рішення з штаб-квартирою фірми;
- г) обмеженість уповноваженнях щодо діяльності підрозділу.

10. До працівників експатріантів закордонного підрозділу міжнародної фірми відносяться:

- а) місцеві громадяни, яких фірма наймає на роботу до підрозділу;
- б) представники країни походження фірми, які направляються штаб-квартирою;
- в) громадяни третіх країн, що залучаються до роботи у підрозділі;
- г) особи без громадянства, що залучаються до роботи у підрозділі.

11. Головною перевагою використання праці експатріантів у закордонних підрозділах є:

- а) добре знання мови і культури країни походження фірми;
- б) добре знання мови і культури країни перебування закордонного підрозділу;
- в) технічна компетенція, кваліфікація та розуміння політики головної фірми;
- г) відсутність необхідності в адаптації до умов країни перебування підрозділу.

12. Головною перевагою використання праці фахівців з числа громадян країни закордонного перебування підрозділу є:

- а) добре знання мови і культури країни походження фірми;
- б) добре знання мови і культури країни перебування закордонного підрозділу;
- в) технічна компетенція, кваліфікація та розуміння політики головної фірми;

г) відсутність необхідності адаптуватися до умов країни походження фірми.

13. До матеріальних методів стимулювання персоналу міжнародних фірм належать:

- а) основна заробітна плата, оплата харчування, подяки, цінні подарунки;
- б) подяки, публічне визнання, оплата житла, опціони;
- в) основна заробітна плата, надбавки, доплати, премії;
- г) основна заробітна плата, транспортні витрати, медичне страхування.

14. До нематеріальних методів стимулювання персоналу міжнародних фірм належать:

- а) комісійні винагороди, просування по службі, призи, службова машина;
- б) витрати на навчання дітей, нагороди;
- в) доплати, премії, транспортні витрати, нагороди;
- г) подяки, нагороди, публічне визнання, службова кар'єра.

15. До компенсаційних методів стимулювання персоналу міжнародних фірм належать:

- а) транспортні витрати, оплата житла, витрати на навчання;
- б) призи, цінні подарунки, медичне страхування, опціони;
- в) транспортні витрати, надбавки, комісійні винагороди, цінні подарунки;
- г) оплата житла, просування по службі, призи, цінні подарунки.

Завдання до самостійної роботи за темою 8. «Комунікації в міжнародному бізнесі»

Скласти словник термінів і понять:

Комунікативні бар'єри, комунікативні відстані, комунікації, комунікації міжнародні, комунікації приховані, комунікації прозорі.

Завдання до самостійної роботи за темою 9. «Керівництво багатонаціональними корпораціями»

Скласти словник термінів і понять:

Авторитарне керівництво, демократичне керівництво, керівництво, команда, культурні бар'єри, лідерство, теорії «Х», «У» Мак-Грегора, національні моделі керівництва, теорія «Z» Оучі, патерналістське керівництво.

Тести

1. Процес впливу на людей для спрямування їх на досягнення певних цілей це:

- а) лідерство;
- б) керівництво;
- в) харизматична дія;

- г) комунікації;
- д) немає правильної відповіді.

2. До основних моделей формування вищого менеджменту в міжнародних корпораціях належать:

- а) модель широкого фахівця;
- б) модель генератора ідей;
- в) модель спеціалізованого керівника;
- г) правильні відповіді а і б;
- д) правильні відповіді а і в.

3. Для моделі формування вищого менеджменту в міжнародних корпораціях, яка має назву «модель широкого фахівця» характерним є:

- а) посідання вищих посад менеджерами, які мають вищу управлінську підготовку до початку кар'єри в університетських школах бізнесу та отримали ступінь магістра ділової адміністрації;
- б) залучення на керівні посади кваліфікованих менеджерів, які мають фундаментальну бізнесову підготовку і застосовують свою компетенцію у певних сферах;
- в) залучення на керівні посади менеджерів, які набули управлінських знань і навичок на основі практичної роботи у вищих ланках управління;
- г) використання фахівців різного профілю, які поступово здобувають широку управлінську підготовку;
- д) конкурсний набір на роботу до корпорації;

4. Управлінська «сітка» Блейка–Мутона ґрунтується на припущенні, що:

- а) існує дві сфери турботи менеджерів: прибутковість та рівень ризику капітальних інвестицій;
- б) існує три сфери турботи менеджерів: операційна, інвестиційна та фінансова діяльність;
- в) існує дві сфери турботи менеджерів: люди і виробництво;
- г) основна сфера турботи менеджерів – фінансовий результат діяльності фірми;
- д) існує дві сфери турботи менеджерів: обсяг виробництва та собівартість.

5. У чому полягає особливість так званого «менеджменту кантрі-клубу» згідно з управлінською сіткою Блейка–Мутона?

- а) на роботу не звертається ніякої уваги, головне – добрі взаємовідносини між працівниками;
- б) незначна увага як до виробництва, так і до людей;
- в) підтримання рівноваги між потребами виробництва та людьми;

- г) високий рівень турботи про виробництво і низький – про людей;
- д) взаємодія виробничих завдань і потреб людей;

6. *Стиль керівництва це:*

- а) форма зв'язку, один із проявів інформаційного обміну між людьми в процесі їх безпосереднього спілкування або за допомогою технічних засобів;
- б) стиль поведінки керівника щодо підлеглих, який дозволяє впливати на них і змушувати робити те, що в даний момент потрібно;
- в) процес впливу на людей для спрямування їхніх зусиль на досягнення певних цілей;
- г) процес діяльності людини, яка веде групу до визначеної мети, сприяє формуванню групових цілей, відображаючи потреби та прагнення людей в організації;
- д) немає правильної відповіді.

7. *Вкажіть дві основні стильові шкали керівництва:*

- а) шкала влади та шкала позиціювання;
- б) шкала переваг та шкала мотивації;
- в) шкала позиціювання та шкала мотивації;
- г) шкала влади та шкала переваг;
- д) шкала заохочень та шкала стягнень.

8. *Ставлення керівника до підлеглих як до об'єкта управління характерне для такої стильової шкали керівництва:*

- а) шкала мотивації;
- б) шкала переваг;
- в) шкала стягнень;
- г) шкала влади;
- д) немає правильної відповіді.

9. *Відповідно до стильової шкали влади виділяють такі основні стилі керівництва:*

- а) авторитарне, патерналістське та демократичне;
- б) патерналістське, ліберальне та демократичне;
- в) демократичне, авторитарне та ліберальне;
- г) ліберальне, патерналістське та харизматичне;
- д) харизматичне, автократичне та ліберальне.

10. *Зняття з себе будь-якої відповідальності за результати роботи характерне для:*

- а) авторитарного керівника;

- б) демократичного керівника;
- в) ліберального керівника;
- г) патерналістського керівника;
- д) автократичного керівника.

Завдання до самостійної роботи за темою 10. «Контроль і звітність міжнародних корпорацій»

Скласти словник термінів і понять:

Англо-американська модель обліку, багатонаціональна консолідація, бюрократичний контроль, двозначність контролю, європейсько-японська система обліку, компарабільність, контролінг, контроль, контроль за результатами, контроль культурний, контроль непрямий, контроль особистий, контроль прямий, міжнародні стандарти обліку, модель Лес ара-Лоранжа, національні стандарти бухгалтерського обліку, південноамериканська модель обліку, система контролю, техніка міжнародного контролю.

Тести

1. Складність реалізації функції контролю в міжнародному середовищі визначається наступними її особливостями:

- а) складністю здійснення контролю на міжнародному рівні;
- б) культурними відмінностями між країнами;
- в) необхідністю диверсифікації методів виробництва на місцях;
- г) наростанням кількості неконтрольованих факторів впливу на виробництво;
- д) всі відповіді правильні.

2. За якими ознаками класифікують типи контролю, що здійснюється в ТНК:

- а) залежно від спрямованості;
- б) залежно від об'єкта контролю;
- в) всі відповіді правильні;
- г) немає правильної відповіді.

3. Прямий контроль включає:

- а) наради у головному офісі корпорації;
- б) організація перевірок на місцях через відрядження членів ради керівників до закордонних філій ТНК;
- в) поточний контроль персоналу, який здійснюється постійно на усіх ланках управління у різних формах;

д) всі відповіді правильні.

4. Вкажіть основні типи контролю в корпорації:

- а) ринковий контроль;
- б) бюрократичний контроль;
- в) контроль за продукцією;
- г) немає правильної відповіді;
- д) всі відповіді правильні.

5. Вкажіть основні типи стратегій ТНК:

- а) міжнародна;
- б) мультинаціональна; в
-) глобальна;
- г) транснаціональна;
- д) немає правильної відповіді;
- е) всі відповіді правильні.

6. Система звітності необхідна:

- а) для оцінки роботи операційних підрозділів;
- б) для оцінки діяльності керівників підрозділів;
- в) для забезпечення відповідних прибутків через виявлення відхилень від плану, що має сприяти виявленню сфер появи проблем;
- г) всі відповіді правильні.

7. Вкажіть види звітів, що складаються в процесі ведення фінансової діяльності ТНК:

- а) річний звіт;
- б) фінансовий звіт;
- в) всі відповіді правильні.

8. В ТНК існують наступні інформаційні проблеми:

- а) витрати на інформацію можуть виявитися занадто великими порівняно з її цінністю;
- б) надлишок інформації;
- в) неможливість суміщення інформації і неспівпадіння методів обробки даних, що використовуються у різних країнах;
- г) всі відповіді правильні.

9. Вкажіть основні світові систем обліку інформації у ТНК:

- а) Англо-американська модель;

- б) Континентальна модель;
- в) Південно-американська модель;
- г) всі відповіді правильні;
- д) немає правильної відповіді.

10. Існують різноманітні способи ведення обліку, що діють в різних країнах. Причинами відмінностей в облікових системах країн є соціально-економічні, політичні і географічні фактори. До соціально-економічних факторів належать:

- а) характер розвитку ринків капіталу;
- б) кількість інвесторів і кредиторів;
- в) участь країни в міжнародних ринках капіталу;
- г) рівень інфляції;
- д) всі відповіді правильні.

Завдання до самостійної роботи за темою 11. «Технологічна політика міжнародних корпорацій»

Скласти словник термінів і понять:

Венчурний бізнес, інтегрована система технологічного розвитку, міжнародна передача технологій (international technology transfer), науково-технічне співробітництво, політика глобального центру, політика поліцентризму, розподільна система технологічного розвитку, технологічна політика міжнародних корпорацій, технологічний парадокс, технологічний розрив, технологічний трансферт, технологія.

Тести

1. Завдання технологічної політики фірми:

- а) стимулювання підвищення рівня освіти та кваліфікації персоналу;
- б) визначення факторів, що сприяють інноваціям;
- в) полегшення доступу до ринку;
- г) зниження ризиків та видатки;
- д) обхід законодавчих обмежень.

2. Планування міжнародних науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт транснаціональними корпораціями включає:

- а) розміщення науково-дослідних підрозділів;
- б) прийняття рішення щодо розробки продукту (технології);
- в) вибір майбутніх напрямів досліджень;
- г) розподіл людських і фінансових ресурсів між відповідними відділеннями корпорації;
- д) все наведене.

3. Основні ризики венчурних інвестицій пов'язані:

- а) з виводом продукції на ринок;
- б) технологічно досконалий продукт може не відповідати ринковому попиту;
- в) управлінська команда може не мати кваліфікації або досвіду;
- г) із завоюванням ринку.

4. При виборі партнерів в Україні міжнародні корпорації враховують рівень використання тотальних систем управління якістю:

- а) низький;
- б) середній;
- в) задовільний;
- г) достатній;
- д) високий.

5. Економічна доцільність придбання технології залежить від досягнення наступних цілей:

- а) забезпечення доступу до вже запатентованого нововведення вищого технічного рівня;
- б) використання товарного знаку, реклами і т. ін.;
- в) розширення експорту продукції;
- г) всі відповіді правильні.

Завдання до самостійної роботи за темою 12. «Міжнародний фінансовий менеджмент. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі»

Скласти словник термінів і понять:

Пряме зарубіжне інвестування, мотивація прямого зарубіжного інвестування ТНК, декомпозиція ризиків ТНК, взаємовідносини філій ТНК з головною фірмою, фінансові зв'язки системи ТНК, управління грошовими переказами ТНК, або міжнародна система управління готівкою, контроль та регулювання міжнародних грошових операцій, оподаткування міжнародної діяльності ТНК, валютні ризики потенційних збитків ТНК, управління ризиками потенційних збитків ТНК: вимірювання ризику, прогнозування валютних курсів, система звітності, стратегії страхування валютних ризиків.

Тести

1. Низькі витрати на працю в Україні є одним із факторів фінансової мотивації до міжнародного бізнесу, що належать до теорії...

- а) недосконалих ринків;
- б) міжнародного життєвого циклу товарів;
- в) порівняльних переваг;
- г) усіх перелічених теорій;
- д) не мають відношення до перелічених теорій.

2. Опціони на ф'ючерсні валютні контракти як новий фінансовий інструмент були започатковані в січні 1984 р. на:

- а) Нью-йоркській фондовій біржі;
- б) Лондонській фондовій біржі;
- в) Токійській фондовій біржі;
- г) Чиказькій біржі «Mercantile Exchange»;
- д) Чиказькій опціонній біржі.

3. Трансферні ціни вперше почали використовуватися міжнародними компаніями:

- а) «Дженерал Моторз» у 20-ті роки;
- б) «Брітіш Петролеум» у минулому столітті;
- в) «Дженерал Моторз» і «Дженерал Електрик» на початку 30-х років;
- г) «Даймлер Бенц» у 50-ті роки;
- д) «Кока-Кола» і «Пепсі-Кола» у 30-ті роки.

4. Що з наведеного не входить до функцій трансферних цін:

- а) забезпечення зв'язку між відділеннями міжнародної корпорації;
- б) оцінка господарської діяльності шляхом визначення розрахункового прибутку;
- в) забезпечення об'єктивної оцінки діяльності менеджерів;
- г) уникнення надмірного оподаткування;
- д) узгодження інтересів відділень із загальнокорпоративними інтересами.

5. Що з наведеного не входить до системи критеріїв вибору банків для здійснення валютних операцій:

- а) швидкість виконання замовлення;
- б) надання спеціальних послуг і додаткових зручностей;
- в) співвідношення між ціною та якістю банківських послуг;
- г) конкурентна квота;
- д) оцінка банком міжнародного фінансового середовища.

6. Найбільш вузький «спред» існує на...

- а) товарних біржах;
- б) фондових біржах;
- в) міжбанківському ринку;
- г) у міжнародних готелях та аеропортах;
- д) міжбанківських валютних біржах.

7. Іноземні інвестиції можуть бути здійснені у формі:

- а) часткової участі в підприємствах;

- б) створення підприємств зі 100%-ним іноземним капіталом;
- в) придбання рухомого і нерухомого майна;
- г) всі відповіді вірні.

8. *За якою ставкою відбувається компенсація іноземним інвесторам:*

- а) номінальною;
- б) реальною;
- в) ЛІБОР;
- г) обліковою.

9. *До документів, що подаються для реєстрації іноземних інвестицій, належать:*

- а) інформаційне повідомлення;
- б) документ, що підтверджує форму здійснення інвестицій;
- в) документ, що підтверджує вартість іноземних інвестицій;
- г) плата за реєстрацію;
- д) всі відповіді правильні.

10. *Які існують типи спільних підприємств за долею участі партнерів:*

- а) участь на паритетних засадах;
- б) більша частка іноземного капіталу;
- в) менша частка іноземного капіталу;
- г) всі відповіді вірні.

11. *Які існують типи спільних підприємств за видом діяльності:*

- а) науково-дослідницького характеру;
- б) виробничого характеру;
- в) ті, що мають на меті імпорт продукції;
- г) ті, що орієнтуються на експорт продукції;
- д) всі відповіді вірні.

12. *Які переваги спільного підприємництва:*

- а) дорога робоча сила;
- б) зниження податків;
- в) зниження продуктивності;
- г) підвищення політичного ризику.

13. *Які існують групи учасників інвестиційних процесів:*

- а) підприємства;
- б) інвестори;
- в) гаранти;

- г) посередники;
- д) всі відповіді правильні.

14. Які іноземні інвестори спеціалізуються на вкладенні капіталу в ноу-хау та нові технології:

- а) МВФ;
- б) іноземні інвестиційні банки;
- в) венчурні інвестори;
- г) приватні іноземні інвестори.

15. До якої категорії належить країна, яка живе за рахунок видобутку корисних копалин:

- а) забезпечуючі нації;
- б) технологічні нації;
- в) інші нації.

16. На які групи поділяються функції міжнародного інвестиційного менеджменту:

- а) управлінської системи;
- б) спеціальної області управління підприємством;
- в) управління грошовими потоками;
- г) управління іноземними інвестиціями;
- д) варіант А і Б.

Завдання до самостійної роботи за темою 13. «Етика і соціальна відповідальність міжнародного менеджменту»

Скласти словник термінів і понять:

Національна культура, ділова культура, кроскультурний менеджмент, універсалістський підхід, економіко-кластерний підхід, культурно-кластерний підхід, поліхронна культура, монохронна культура, висококонтекстуальна культура, низькоконтекстуальна культура, культура універсальних істин, культура конкретних істин, індивідуалізм, колективізм, дистанція влади, маскулінізм, фемінізм, запобігання невизначеності, типи корпоративних культур: «сім'я», «Ейфелева башта», «інкубатор», «керована ракета», міжнародне економічне право, державне регулювання міжнародних корпорацій, наддержавне регулювання міжнародних корпорацій, приймаюча країна, Угода про ТНК країн-членів ОЕСР, адаптація ТНК, Кодекс поведінки ТНК, антимонопольне законодавство, антимонопольне регулювання, Глобальний менеджер, етика, етикет, етичні стандарти, діловий етикет, міжнародний бізнес-етикет, дипломатичний протокол, мораль, соціальна відповідальність бізнесу, «залізний закон відповідальності».

Тести

1. *Що таке кроскультурний менеджмент:*

- а) управління відносинами, що виникають на межі національних і організаційних культур, вивчення причин міжкультурних конфліктів та їх нейтралізація, з'ясування і використання при управлінні організацією закономірностей поведінки, властивих національній діловій культурі;
- б) стійка сукупність цінностей, переконань, норм, традицій і стереотипів, прийнятих у даній країні і засвоєних індивідом;
- в) немає правильної відповіді.

2. *Вкажіть існуючі рівні культури:*

- а) суспільство;
- б) професія;
- в) компанія;
- г) людина;
- д) всі відповіді правильні.

3. *Вкажіть підходи, які виділяє С. Робінсон до визначення ролі культурного фактора в міжнародному бізнесі:*

- а) універсалістський;
- б) економіко-кластерний;
- в) культурно-кластерний;
- г) всі відповіді правильні.

4. *Проблема взаємовідносин МК з приймаючими державами базується на таких основних підходах:*

- а) ліберальний (ортодоксальний);
- б) марксистський (радикальний);
- в) націоналістичний (неомарксистський);
- г) правильні відповіді а, б, в.

5. *Як впливають МК на економіку приймаючої країни:*

- а) підривають позиції місцевих монополій;
- б) підвищують ступінь конкурентоспроможності національних ринків;
- в) правильні відповіді а, б;
- г) правильна відповідь відсутня.

6. *У чому полягає негативний вплив МК на економіку приймаючих країн:*

- а) іноземні фірми захоплюють найбільш розвинуті й перспективні сегменти промислового виробництва;

- б) у своїй стратегічній політиці МК орієнтуються переважно на поглинання місцевих компаній;
- в) стійке становище МК дає їм можливість вживати більш рішучих заходів у разі кризи — закривати підприємства, скорочувати виробництва;
- г) правильні відповіді *а, б, в*.

7. Андійським кодексом 1970 року було запропоновано обмежувальний режим у регулюванні закордонних інвестицій в регіоні. Цей режим передбачав:

- а) класифікацію філій МК залежно від частки в них закордонної власності;
- б) обмеження на створення нових підрозділів, репатріацію капіталів, реінвестицію прибутку філій та використання іноземних кредитів;
- в) контроль за передачею технології від материнських корпорацій підрозділам;
- г) правильні відповіді *а, б, в*.

8. «Кодексом поведінки ТНК» зафіксовані принципи, якими мають керуватися МК у своїй діяльності:

- а) повага до суверенітету країн, в яких вони здійснюють свою діяльність;
- б) підпорядкування законам цих країн;
- в) урахування економічних цілей і завдань політики, яка здійснюється в цих країнах;
- г) вірні відповіді *а, б, в*.

9. Інструментами взаємодії в галузі прямих іноземних інвестицій та діяльної МК є:

- а) національний режим;
- б) положення про стимули і перешкоди у сфері міжнародних капіталовкладень;
- в) рішення про суперечливі вимоги та директиви поведінки МК;
- г) правильні відповіді *а, б, в*.

10. Яку назву має організація із захисту іноземних інвестицій МК у Великобританії:

- а) Корпорація з гарантій закордонних інвестицій;
- б) Організація із захисту іноземних інвестицій;
- в) правильні відповіді *а, б*;
- г) правильна відповідь *а*.

11. Антиконтурентними узгодженими діями визнаються дії, які стосуються:

- а) установлення цін чи інших умов придбання або реалізації товарів;
- б) обмеження виробництва, ринків товарів, техніко-технологічного розвитку, інвестицій або встановлення контролю над ними;
- в) розподіл ринків чи джерел постачання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи придбання, за колом продавців, покупців або споживачів чи за іншими ознаками;

г) правильні відповіді *a, б, в*.

12. Які законодавчі та нормативні акти регулюють антимонопольне законодавство в Україні:

- а) Закон України «Про Антимонопольний комітет України»;
- б) Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції»;
- г) правильні відповіді *a, б*.

13. Економіко-кластерний підхід до визначення ролі культурного фактора в міжнародному бізнесі базується на тому:

- а) що всі люди більш-менш однакові, базові процеси спільні для всіх;
- б) що визнає відмінності національних культур, але не визнає важливості їх урахування при веденні міжнародного бізнесу. Пояснює наявність спільних рис та відмінностей в національних системах менеджменту досягнутим рівнем економічного розвитку.

14. Ділові культури залежно від їх ставлення до часу поділяються на:

- а) монохронні;
- б) полігамні;
- в) всі відповіді правильні.

15. Вкажіть основні види ділових культур:

- а) низькоконтекстуальні та висококонтекстуальні;
- б) монохронні та поліхронні;
- в) всі відповіді правильні.

16. За рівнем готовності виконувати закони або знаходити підстави для їх порушення національні культури поділяються на:

- а) культури (переважно) універсальних і (переважно) конкретних істин;
- б) низькоконтекстуальні та висококонтекстуальні;
- в) всі відповіді правильні.

17. Ділова культура це:

- а) система формальних та неформальних правил і норм поведінки, звичаїв, традицій, індивідуальних та групових інтересів, особливостей поведінки працівників, стилю керівництва і т.ін. в організаційних структурах різних рівнів;
- б) використання переваг міжкультурної взаємодії для підвищення ефективності міжнародної діяльності компанії;
- в) немає правильної відповіді.

18 Вкажіть правила ведення міжнародного бізнесу:

- а) поганих культур не буває! Бувають просто різні культури;
- б) приїжджі, гості повинні пристосовуватися до місцевої культури, традицій та звичаїв;
- в) не можна протиставляти і порівнювати місцеву культуру та культуру власної країни;
- г) ніколи не слід припиняти спостерігати і навчатися;
- д) всі відповіді правильні.

19. Вкажіть найважливіші параметри ділової культури:

- а) співвідношення індивідуалізму та колективізму;
- б) дистанція влади;
- в) співвідношення мужності та жіночності;
- г) ставлення до невизначеності;
- д) всі відповіді правильні.

Дослідження міні-кейсу 1

Після двох років плідного українсько-американського співробітництва керівник української компанії зустрів в аеропорту «Бориспіль» представника американського партнера. Знаючи, що ним є молода жінка, і прагнучи заручитися її симпатією та показати себе культурною людиною і галантним чоловіком, український бізнесмен вирішив зустріти її букетом з п'яти великих троянд.

Він зробив також два протокольних компліменти, сказавши американській гості: «Ви чудово виглядаєте» і «Я навіть не підозрював, що мій партнер – така цікава жінка».

Букет і компліменти, однак, не мали очікуваного результату. Подавши руку, молода жінка сухо відповіла на привітання, проігнорувала компліменти, а букет відразу передала перекладачеві, який її супроводжував.

Негативна реакція на квіти і «нейтральні», з його погляду, компліменти була повною несподіванкою для українського бізнесмена. Відчуження, яке виникло при першій зустрічі, частково вдалося перебороти тільки під кінець ділового візиту.

Що відбулося насправді?

Хто виявився не готовим до контакту – українець чи американка?

А скільки б квітів подарували ви?

Дослідження міні-кейсу 2

На вечірці в будинку, де ви гостюєте, хазяїн запрошує вас приєднатися до танцюючих.

А. Ви неохоче встаєте, напружено виконуєте кілька рухів, щоб догодити йому, а потім повертаєтеся на своє місце.

Б. Ви відмовляєтеся, бо не хочете робити з себе посміховище.

В. Ви раді, що вас попросили взяти участь у танцях, і хоча у вас не дуже добре виходить, намагаєтеся виконувати всі рухи і не залишаєте коло танцюючих в наступному танці.

Який варіант відповіді вибрали б ви і чому? Як би повели себе в даній ситуації поліцентрист, егоцентрист, етноцентрист?

Дослідження міні-кейсу 3

Український інженер, який недавно приїхав працювати на Кубу, розповів своєму старшому товаришу, що помітив багато недо-ліків у фарбуванні виробів, зроблених на кубинському підприємстві в цей день. Він помітив це за дві години до закінчення робочого дня. Вказавши на недоліки майстру, він запитав, коли він їх виправить, а той відповів: «Маньяна! », тобто завтра.

Його товариш, який працював на Кубі вже близько двох років, поправив молодого фахівця: «Це тільки в словнику «маньяна» значить «завтра». Насправді це щось на зразок нашого «зараз», точніше, коли-небудь, коли рак на горі свисне. Якщо ти хочеш, щоб деталі були перефарбовані, треба наполягати на цьому, причому невідкладно. Але врахуй, що це може зіпсувати відносини...»

До якого типу культури належать кубинські працівники? Як, на вашу думку, повинен вчинити інженер? Чи таке ж ставлення до часу в Росії? Україні?

Завдання до самостійної роботи за темою 14. «Мотивація в міжнародному менеджменті»

Скласти словник термінів і понять:

Мотивація, трудова мотивація, ієрархія потреб Маслоу, методи примусової мотивації, методи соціальної мотивації, основні способи мотивації,

Тести

1. Змістовні моделі, що дають можливість ідентифікувати потребу або сукупність потреб, що сформувалися як результат мотивованої поведінки, – це:

- а) моделі мотивації, засновані на потребах;
- б) процесуальні моделі мотивації;
- в) «підкріплюючі» (reinforcement) модель мотивації.

2. Група людей у складі організації або організація в цілому, персонал якої складається з представників різних країн – це:

- а) Міжнародний відділ в структурі ТНК;
- б) Міжнародний колектив;
- в) Неформальна організація, що належить до сфери контролю керівника;

г) Міжнародна робоча сила.

3. Намагання кількісно описати різні культури з метою розрізняти їх між собою, а не оцінювати, відсутність стереотипів та соціальна гнучкість:

- а) визначають високу здатність менеджера до міжнародного бізнесу;
- б) характерні для менш здатних до міжнародного бізнесу менеджерів;
- в) не мають значення при підборі кадрів для міжнародних призначень;
- г) у різних випадках мають різне значення.

4. Універсальна система винагород, придатна для будь-якого робітника в будь-якій країні, характерна для:

- а) американської моделі менеджменту;
- б) японської моделі менеджменту;
- в) соціалістичної моделі управління;
- г) такої системи не існує.

5. Продовжіть перелік форм стимулювання персоналу міжнародної фірми:

- а) основна матеріальна вигода;
- б)
- в)
- г)

6. Методи соціальної мотивації:

- а) включають засоби морального впливу – від агітації до різних форм індивідуального заохочення;
- б) мають позитивну мотиваційну характеристику (матеріальне стимулювання) і негативну (матеріальні санкції);
- в) є інструментом примусового впливу колективу на кожного його члена в інтересах організації в цілому.

7. Мотивація праці в американських компаніях базується на:

- а) переважно індивідуалістичному підході;
- б) створенні системи довічного найму;
- в) переважно колективних цінностях і потребах.

8. Мотивація праці в японських компаніях базується на:

- а) переважно індивідуалістичному підході;
- б) високій ролі соціальної захищеності всіх верств населення;
- в) переважно колективних цінностях і потребах.

9. Мотивація праці в західноєвропейських (особливо скандинавських) компаніях базується на:

- а) переважно індивідуалістичному підході;
- б) високій ролі соціальної захищеності всіх верств населення;
- в) переважно колективних цінностях і потребах.

10. Відданість компанії, неможливість поєднання частотої зміни роботи з успішною кар'єрою характерне для:

- а) американських;
- б) японських;
- в) західноєвропейських компаній.

Рекомендована література:

Основна

1. Бікулов Д. Т. та ін. Менеджмент міжнародного бізнесу: наук.-метод. посіб.; за ред. Д. Т. Бікулова ; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 374 с.
2. Білик Р. Р., Білик Р. С. Бізнес-адміністрування та міжнародний менеджмент навч. посіб. / Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Технодрук, 2024. 301 с.
3. Гаврилко П.П. та ін. Міжнародний менеджмент: підручник. Держ. торг.-екон. ун-т, Ужгород. торг.-екон. ін-т. - Львів : Ужгород. торг.-екон. ін-т, 2024. 191 с.
4. Гуткевич С. О. та ін. Міжнародний менеджмент: підруч. для студентів ВНЗ; за ред. д-ра екон. наук, проф. С. О. Гуткевич. Київ : Кафедра, 2015. 526 с.
5. Завідна Л. Д. та ін. Міжнародний виробничий менеджмент: підручник; Держ. торг.-екон. ун-т, Ужгород. торг.-екон. ін-т. Львів : АТБ, 2022. 171 с.
6. Дергачова В. В., Голюк В. Я. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції : навч. посіб. / Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського" Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 132 с.
7. Захарченко В. І., Меркулов М. М., Ширяєва Л. В. Конкурентна розвідка у міжнародному бізнесі: навч. посіб.: для магістрів і аспірантів екон. спец. ; Держ. ун-т "Одес. політехніка", Ізмаїл. держ. гуманітар. ун-т, Одес. нац. мор. ун-т. - Одеса : Олді Плюс, 2021. - 271 с.
8. Кара Н. І. та ін. Міжнародні організації та транснаціональні корпорації : навч. посіб.; Львів : Растр-7, 2022. 315 с.
9. Колодійчук А. В. та ін. Міжнародний стратегічний менеджмент: підручник; Держ. торг.-екон. ун-т, Ужгород. торг.-екон. ін-т. Львів : АТБ, 2022. 184 с.
10. Колодійчук А. В. та ін. Транснаціональні корпорації в таблицях і схемах: навч. посіб.; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Ужгород. торг.-екон. ін-т. Львів : АТБ, 2020. 181 с.
11. Кузьмін О. Є. та ін. Міжнародний фінансовий менеджмент: навч. посіб.; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. 189,
12. Кузьмін О. Є. та ін. Міжнародний менеджмент: навч. посіб.; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Растр-7, 2019. 200 с.
13. Мешко Н. П. та ін. Міжнародний менеджмент: сучасні теорії та практики: навч. посіб.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Н. П. Мешко ; Дніпр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. Дніпро : Літограф, 2018. 375 с.
14. Онищенко В. П. Міжнародний менеджмент: навч. посіб.; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 383 с.
15. Піддубний І. О., Астахова І.Є., Бондаренко Л. М., Лисиця Н. М., Піддубна А. І., Резнікова Т. О., Стахорська С. І. Міжнародний менеджмент: Навч. посіб. / За ред. проф. І. О. Піддубного. – 2-ге вид., стереотип. – Х.: ІНЖЕК, 2006. – 252 с.
16. Полякова Ю. В., Макогін З. Я. Міжнародний інноваційний менеджмент : навч. посіб. у тестах; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. Львів : Вид-во ЛКА, 2015. 239 с.

17. Рогач О., Дзюба П. Основи міжнародного інвестиційного менеджменту: підруч. Київ : Київський університет, 2021. 319 с.

18. Рокоча В.В., Одягайло Б.М., Терехов В.І. Міжнародний менеджмент: Навчальний посібник– К. : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2016. – 172 с.

19. Стовпець В. Г., Стовпець О. В., Гловацька С. М. Корпоративна етика та психологія : навч. посіб.; [за заг. ред. проф. В. Г. Стовпця] ; Одес. нац. мор. ун-т. Одеса : Олді плюс, 2021. 233 с.

20. Юхименко П. І., Гацька Л. П., Півторак М. В. та ін. Міжнародний менеджмент. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.

Додаткова

21. Адізес І. К. Управління життєвим циклом корпорацій; пер. з англ. Н. Палій. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2018. 493,

22. Архієреєв С. І., Волоснікова Н. М., Климова С. О. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини : навч. посіб.; за ред. проф. С. І. Архієреєва ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. 233 с.

23. Бабець І. Г., Полякова Ю. В., Мокій О. А. Міжнародний менеджмент інноваційної діяльності: підручник ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доц. І. Г. Бабець, д-ра екон. наук, проф. А. І. Мокія ; Запоріж. ін-т економіки та інформ. технологій, Львів. ін-т менеджменту. Запоріжжя : Кругозір ; Львів, 2016. 493 с.

24. Бардась А. та ін. Міжнародний менеджмент та логістика : навч. посіб.; Держ. ВНЗ Нац. гірн. ун-т. Дніпро : Герда, 2016. 294 с.

25. Батченко Л. В., Бондар І. С., Русавська В. А. Бізнес-комунікації в міжнародному менеджменті: навч. посіб.; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Ліра-К, 2017. 303 с.

26. Белов М. А., Євдокимова Н. М., Москалюк В. Є. та ін. Планування діяльності підприємства: Навч.-метод. Посіб. для самоств. вивч. дисц. ; За заг. ред. В. Є. Москалюка. – К.: КНЕУ, 2002. – 252 с.

27. Білозубенко В. С., Озаріна О. В., Семенов О. А. Міжнародний менеджмент: Навч. посіб. / За ред. проф. О. Б. Чернеги. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 592 с.

28. Білорус О. Г., Лук'яненко Д. Г. та ін. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія; Кер. авт. кол. і наук. ред. О. Г. Білорус. — К.: КНЕУ, 2001. — 733 с.

29. Будзан Б. Менеджмент в Україні: Сучасність і перспективи. — К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. — 349 с.

30. Васильчук І. П. Фінансове забезпечення сталого розвитку корпорацій : монографія; Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". Київ : КНЕУ, 2015. 516 с. :

31. Величко О. Г. Та ін. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.; Нац. металург. акад. України. Д. : Акцент, 2012. 249 с.

32. Войтко С. В. та ін. Транснаціональні корпорації : навч. посіб. ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського". Київ : КПІ ім. І. Сікорського : Політехніка, 2016. 207 с.

33. Гаврилко П. П. та ін. Міжнародні фінанси і фінансовий менеджмент в задачах та прикладах : навч. посіб.; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Ужгород. торг.-екон. ін-т. Львів : Арал, 2020. 160 с.
34. Гелрігел Д., Слокум-молодший Дж. В., Вудмен Р. В., Бренінг Н. С. Організаційна поведінка; Пер. з англ. І. Тарасюк, М. Зарицька, Н. Гайдукевич. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 726 с.
35. Гіл, Чарлз В. Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку: Пер. з англ. — К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. — 856 с.
36. Глівенко С. В., Соколов М. О., Теліженко О. М. Економічне прогнозування. Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: Університетська книга, 2001. – 207 с.
37. Горовіц Бен. Ви те, що ви робите. Як створити корпоративну культуру /; пер. з англ. Валерія Глінка. Київ : Наш формат , 2020. – 219 с.
38. Гоффман Рейд, Є Кріс. Бліцмасштабування. Блискавичний шлях до побудови найдорожчих світових компаній; пер. з англ. Ірена Чеканівська. Львів : Вид-во Старого Лева, 2021. 352,
39. Гріфін Р., Яцура В. Основи менеджменту: Підруч. Наук. ред. В. Яцура, Д. Олесевич. – Львів: Бак, 2001. – 624 с.
40. Дахно І. І. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ., 2006. – 304 с.
41. Дахно І. І. Міжнародне економічне право. – 3-тє вид., перероб. і доповн. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
42. Дерлоу Д. Ключові управлінські рішення: Технологія прийняття рішень: Пер. з англ. — К.: Всеуито: Наук. думка, 2001. — 242 с.
43. Діксіт А. К., Найлбафф Б. Дж. Мистецтво стратегії: посіб. з теорії гри в житті та бізнесі . - Львів : Старого Лева, 2023. - 616 с.
44. Дюгованець О. М. Ризик-менеджмент у міжнародному бізнесі : курс лекцій ; Держ. ВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". Ужгород : АУТДОР-ШАРК, 2015. 202 с.
45. Завадський Й.С. Менеджмент: У 3 т. – Т. 1. – 3-вид., доп. – К.: Вид-во Європ. ун-ту. – 2001. – 542 с.
46. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2002. – 384 с.
47. Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом: Навч. посіб. Вид. 2-гн, перероб. і доп. – К.: Кондор, 2006. – 308 с.
48. Кузьмін О. Є. та ін. Міжнародний менеджмент: практикум: навч. посіб.; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Л. : Растр-7, 2013. 190 с.
49. Лемберт Т. Ключові проблеми керівника: 50 перевірених способів вирішення проблем: Пер. з англ. — К.: Всеуито: Наук. думка, 2001. — 303 с.
50. Лук'яненко Д. Г., Губський Б. В., Мозговий О. М. та ін.; Міжнародна інвестиційні діяльність: Підруч. /За ред. д-ра екон. наук, проф. Д. Г. Лук'яненка. — К.: КНЕУ, 2003. — 387 с.
51. Майер Д. М., Олесевич Д. Міжнародне середовище бізнесу: конкуренція та регулювання у глобальній економіці. – К.: Либідь, 2002. – 352 с.
52. Майер Дж. Міжнародне середовище бізнесу. – К., 2002. – 632 с.

53. Македон В. В. Міжнародний менеджмент: підруч. для студ. вищ. навч. закл.; Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля. Д. Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2013. 615 с.
54. Матвієць М. В. Стратегічне управління фінансовими потоками корпорацій: монографія ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеса Гончара. Дніпропетровськ : Акцент, 2015. 218 с.
55. Михайлова Л. І. Міжнародний менеджмент: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ., 2007. – 200 с.
56. Міжнародні фінанси / За ред. О. І. Рогача. — К.: Либідь, 2003. — 777 с.
57. Наливайко А. П. Теорія стратегії підприємства: сучасний стан та напрями розвитку. – К., 2001. – 238 с.
58. Новицький В. Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підруч. – К.: КНЕУ, 2003.
59. Осовська Г. В. Основи менеджменту: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. – К.: Кондор, 2003. – 556 с.
60. Панченко Є. Г. Міжнародний менеджмент: Навч.–метод. посіб. для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2004. — 468 с.
61. Полінкевич О. М. та ін. Стратегії та технології інноваційного розвитку корпорацій = Strategies and technologies innovative development corporations : монографія; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. О. М. Полінкевич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 415 с.
62. Посохов І. Теоретичні та практичні аспекти управління ризиками корпорацій : монографія . Харків : Слово, 2014. 499 с.
63. Рокоча В., Плотніков О., Новицький В. та ін. Транснаціональні корпорації: Навч. посіб. ; К.: Таксон, 2001. — 304 с.
64. Руденко Л. В. Транснаціональні корпорації: Навч.–метод. посіб. для самост. вивч. дис. – К.: КНЕУ, 2006. – 227 с.
65. Синиця С. М. та ін. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Івано-Франківськ : ДВНЗ "Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника", 2014. 335 с.
66. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук, проф. А. І. Кредісова. — 2-е вид., допов. — К.: ВІРА-Р, 2002. — 550 с.
67. Рут Френклін Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції / Пер. з англ. — К.: Основи, 1998. — 743 с.